

MÍSTNĚ ZAKOTVENÉ UČENÍ

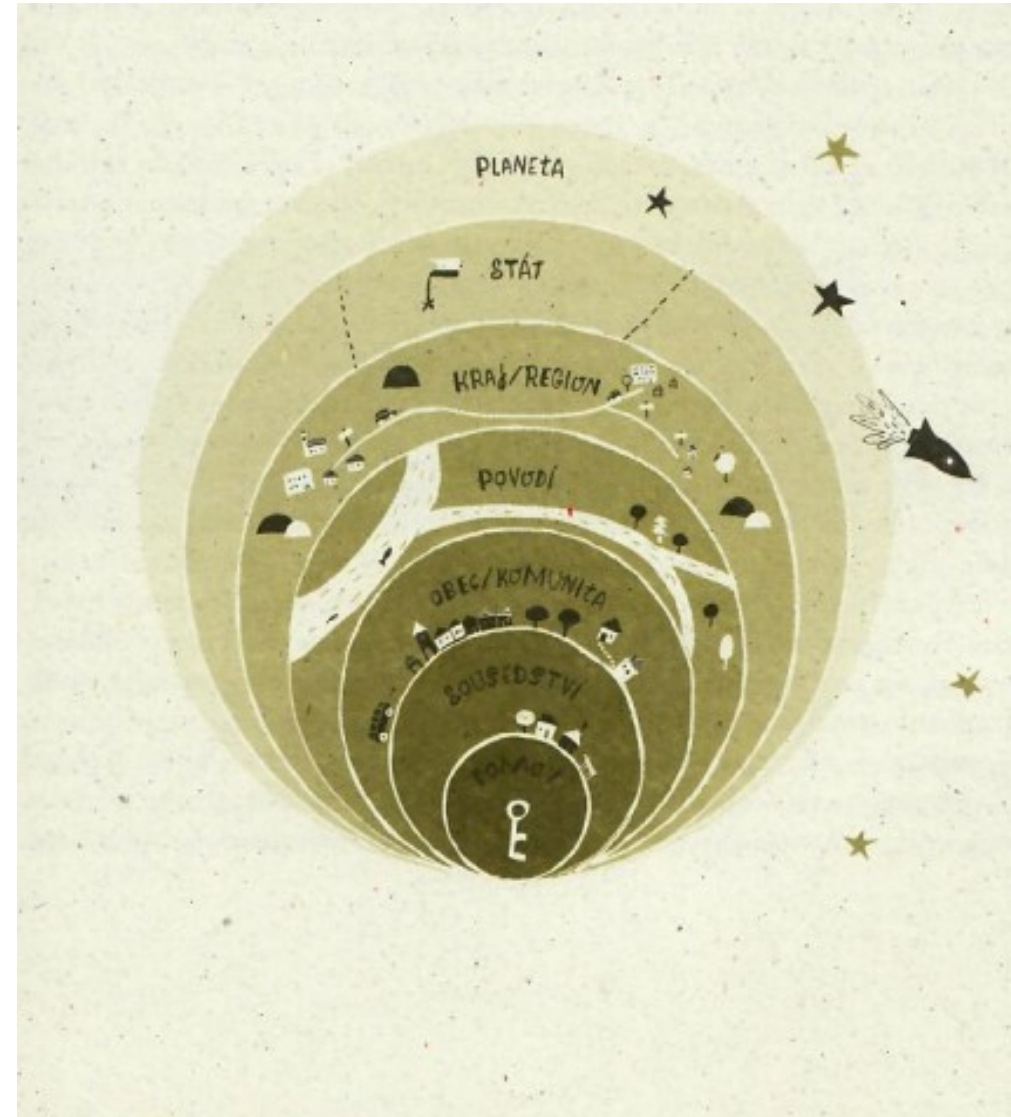
Kateřina Gorčíková

Katedra geografie | gorcikova@ped.muni.cz

Proč je důležitý vztah k místu?

- Místo je určitá část prostoru, do níž jsem schopni se dostat a s níž máme intenzivní, často opakovanou, bezprostřední zkušenost, na jejímž základě pak vzniká i silný emocionální vztah.

MATKA: Osmiletá Vicky měla v roce 1979 dovoleno chodit tři čtvrtě kilometru do plaveckého bazénu.

SYN: Ed, nyní osmiletý, má dovoleno chodit samostatně pouze na konec ulice (250 m)

DĚDEČEK: Jack mohl v roce 1950 jako osmiletý chodit samostatně asi kilometr a půl do okolních lesů.

PRADĚDEČEK: George v roce 1919 směl v osmi letech chodit rybařit až 10 kilometrů od domova.

Historický vývoj akčního rádia dítěte

Místně zakotvené učení

Místně zakotvené učení

Učení vázané na místo se zdůrazněním propojenosti ekologických, sociálních a ekonomických témat, občanského zapojení a budování místních partnerství.

Propagátoři místně zakotveného učení, SEVER

Místně zakotvené učení

Učení vázané na místo se zdůrazněním propojenosti ekologických, sociálních a ekonomických témat, občanského zapojení a budování místních partnerství.

Propagátoři místně zakotveného učení, SEVER

... je když propojíme své hlavy, ruce a srdce s místy, kde žijeme tak, abychom v nich mohli spočinout vědomě a s láskou, vyplývající z jejich hluboké znalosti.

David Sobel

Cíle místně zakotveného učení

- roste motivace a angažovanost žáků, rozvíjejí se kompetence,
- přispívá k řešení místních problémů a ochraně kvality životního prostředí,
- spojuje místní obyvatele, organizace, spolky, podniky, a **školu**.

Místně zakotvené učení

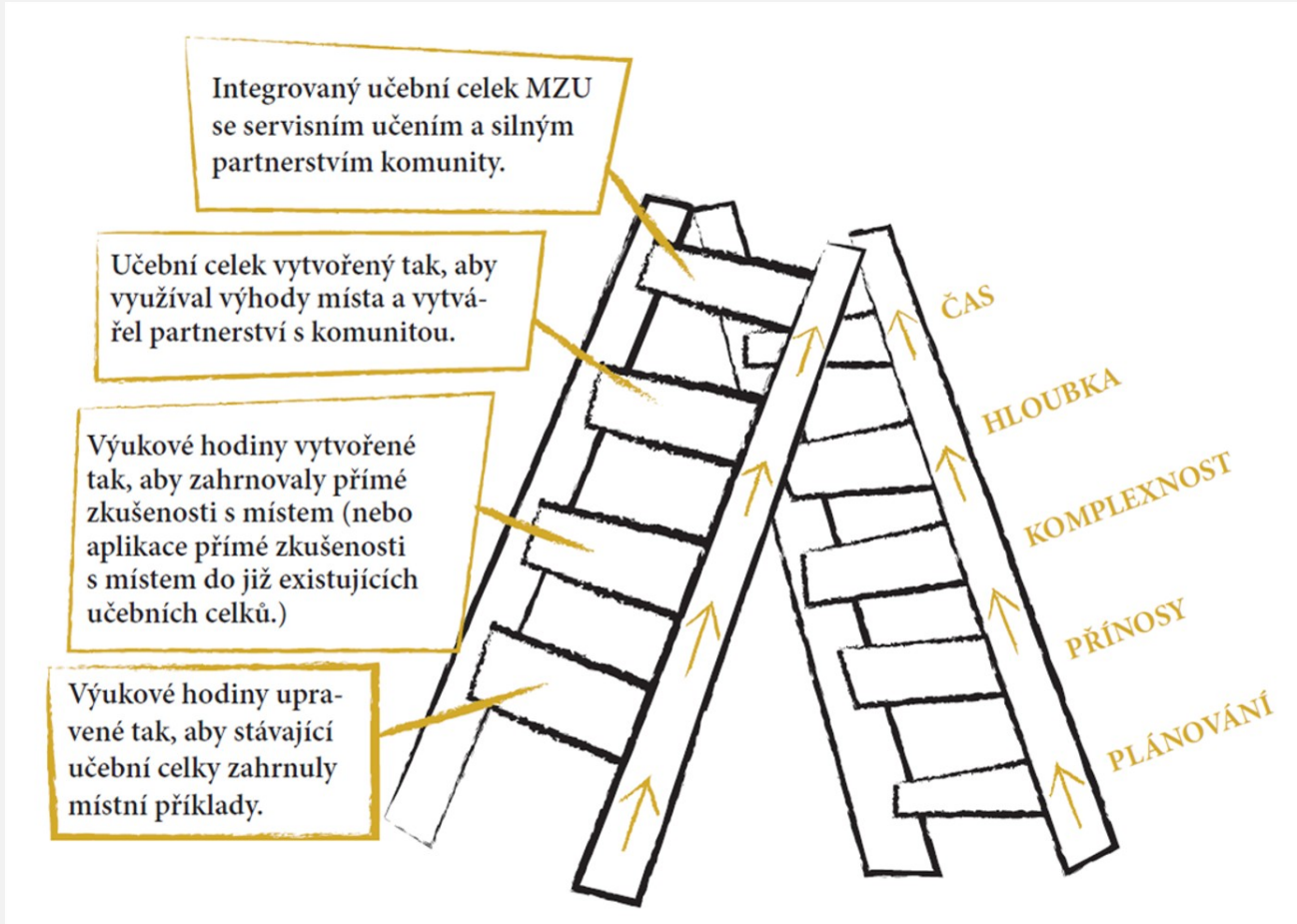
Principy místně zakotveného učení

Princip	Popis
Učení o místě	Pro učení se využívá místních fenoménů, prvků, jevů; učení se organizuje kolem zcela konkrétní věci.
Učení v místě	Učení se přesouvá mimo třídu, učebnou se stává obec a její okolí.
Učení pro místo	Téma, kterým se zabývají, je opravdové a vážné, výsledek jejich práce je hmatatelný, a užitečným příspěvkem ke kvalitě života v obci.
Učení skrze místo	Místní téma slouží jako základ pro porozumění širším souvislostem a pro účast na řešení regionálních a globálních problémů.
Vztah k místu	Učení staví na osobním vztahu ke svému místu a rozvíjí jej.
Přizpůsobení místní situaci	Učení je přizpůsobeno specifickým místním potřebám a podmínkám.
Osobní relevance	Učení je pro žáka osobně relevantní, vidí souvislost s vlastním životem.
Aktivní účast, participace žáků	Žáci se podílejí na rozhodování o vlastním učení a o řešení místních i globálních problémů.
Partnerství s komunitou	Podporou pro učení jsou partnerství s dalšími lidmi a subjekty v obci – místní spolky, organizace, podniky, vedení obce, znalci, pamětníci a další.
Mezioborovost	Učení je mezioborové, mezipředmětové, buduje se porozumění vzájemné propojenosti společenských a přírodních, lokálních a globálních minulých i budoucích procesů.
Plnohodnotný nástroj výuky	MZU je plnohodnotným nástrojem vzdělávání žáků.
Spolupráce	Učení probíhá formou skupinové práce, zadání je zaměřeno na spolupráci v týmu.

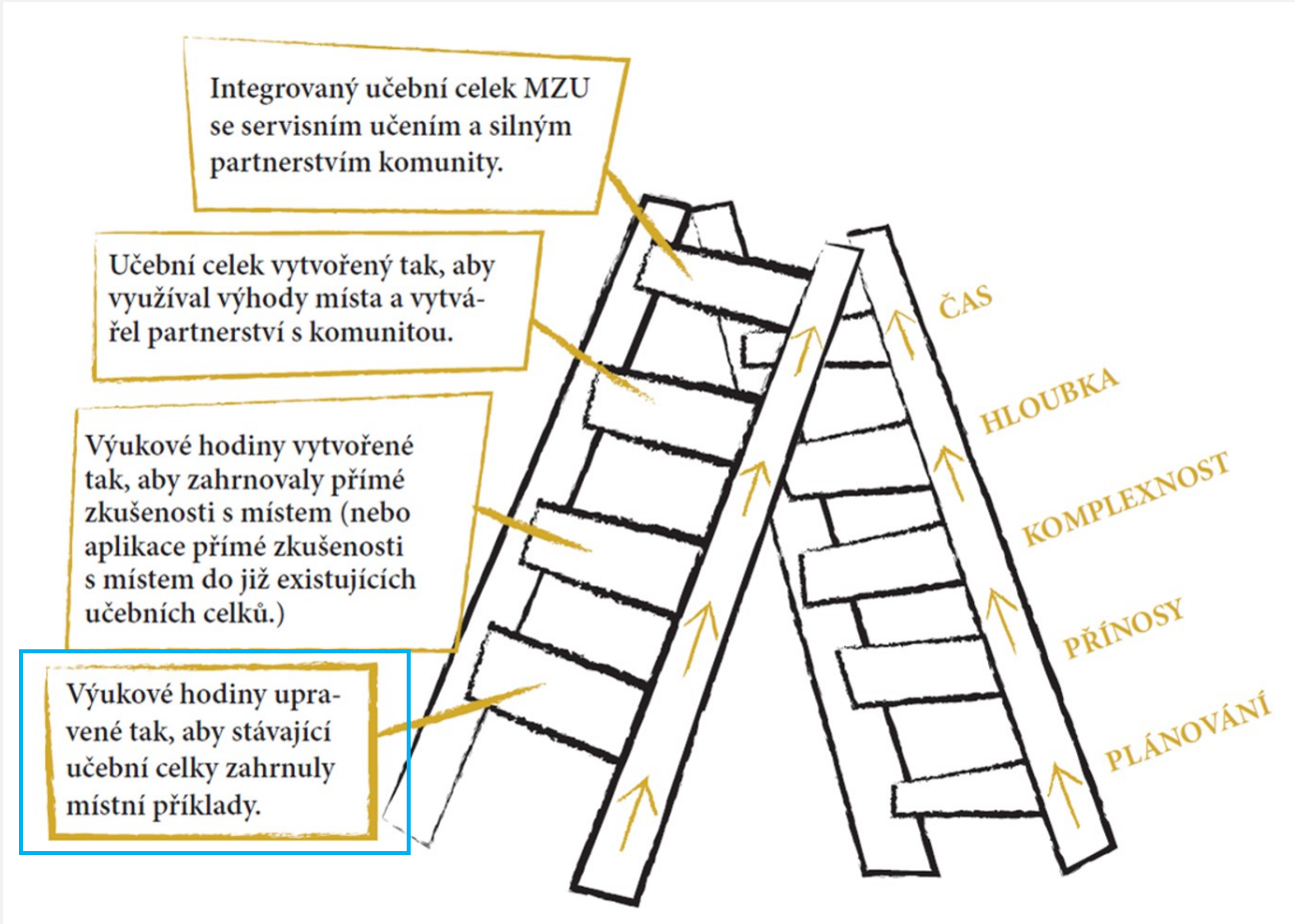
Jak postupně zavádět principy MZU do výuky?

- Žebřík místně zakotveného učení

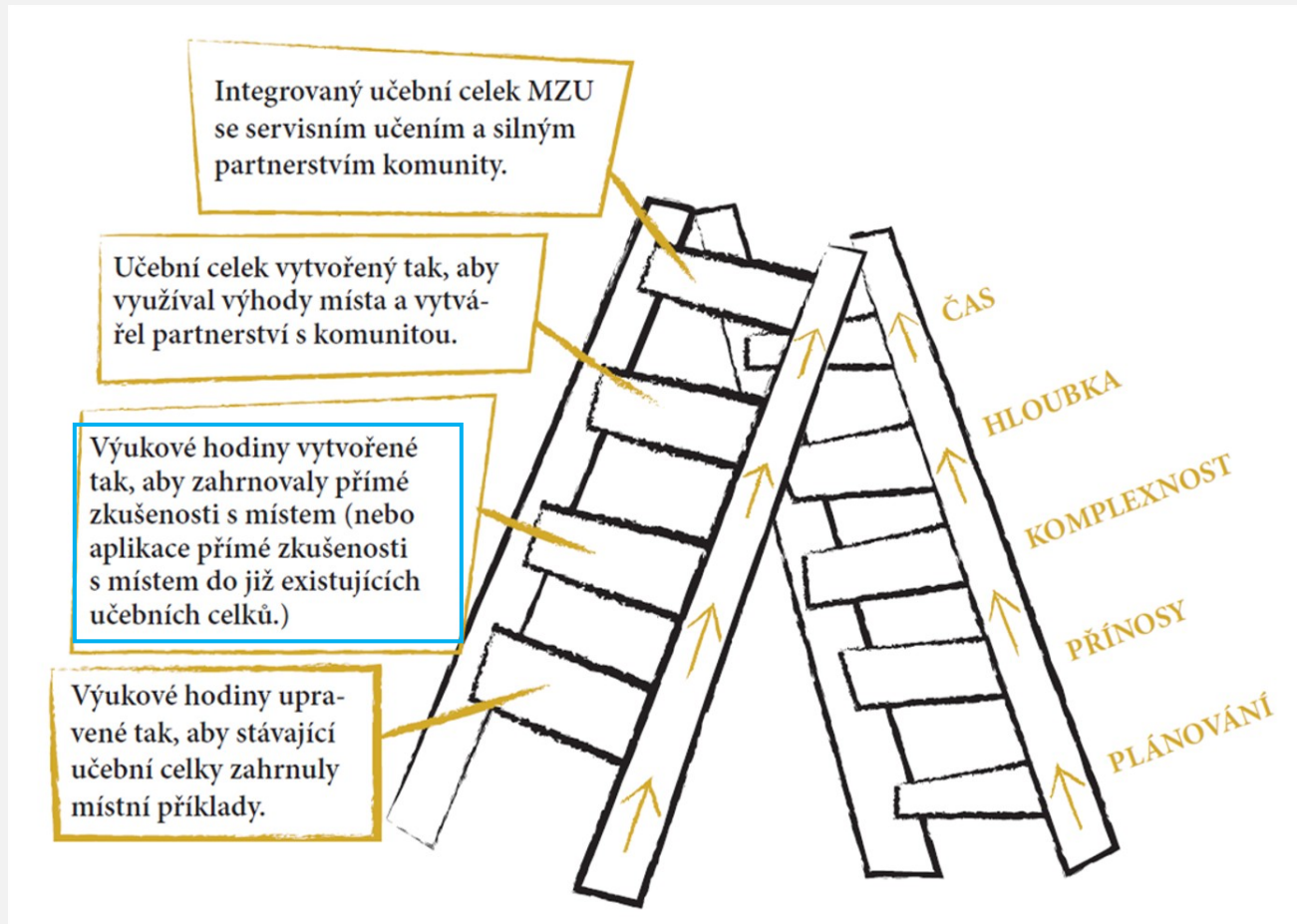

První stupeň žebříku

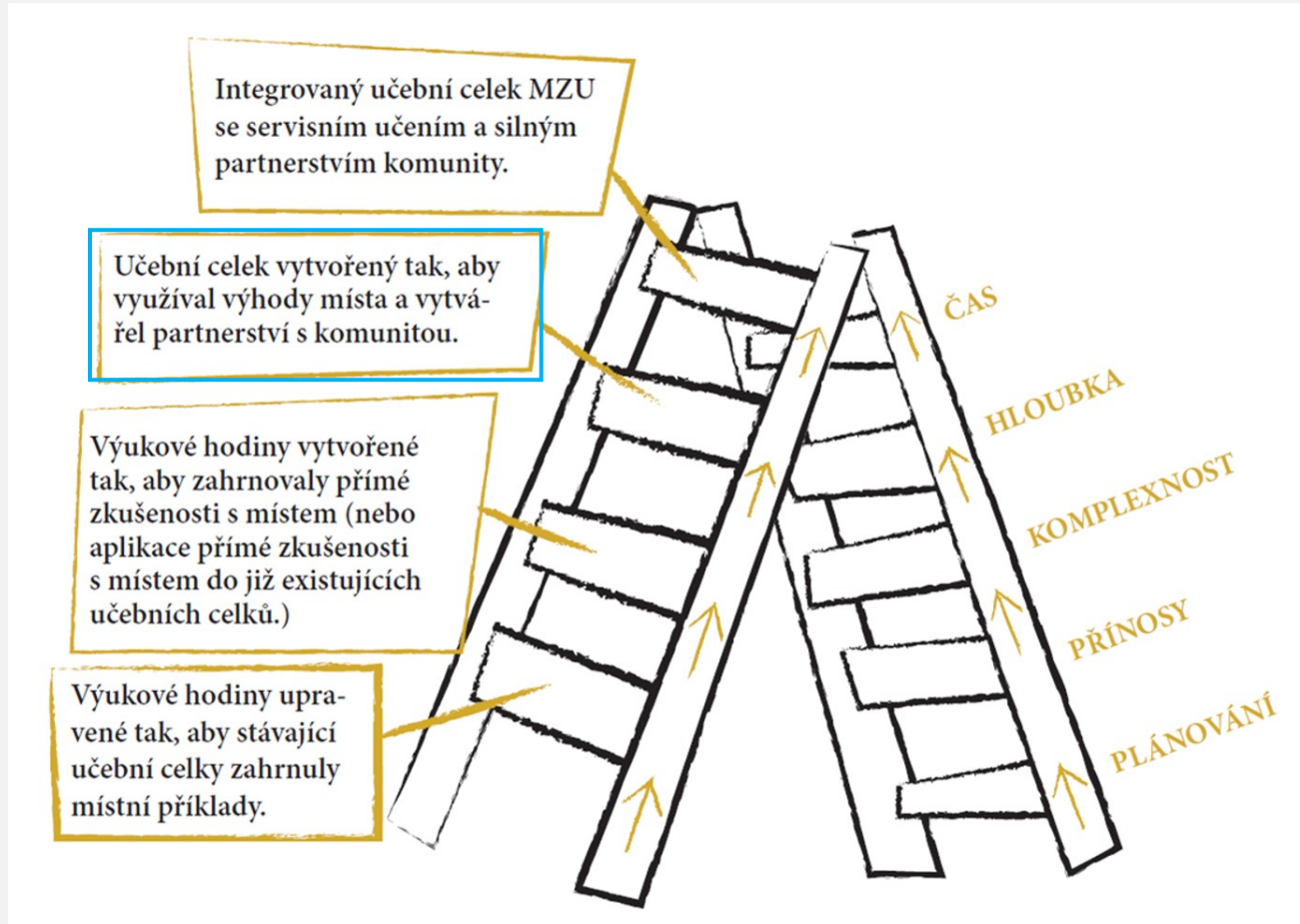

Druhý stupeň žebříku

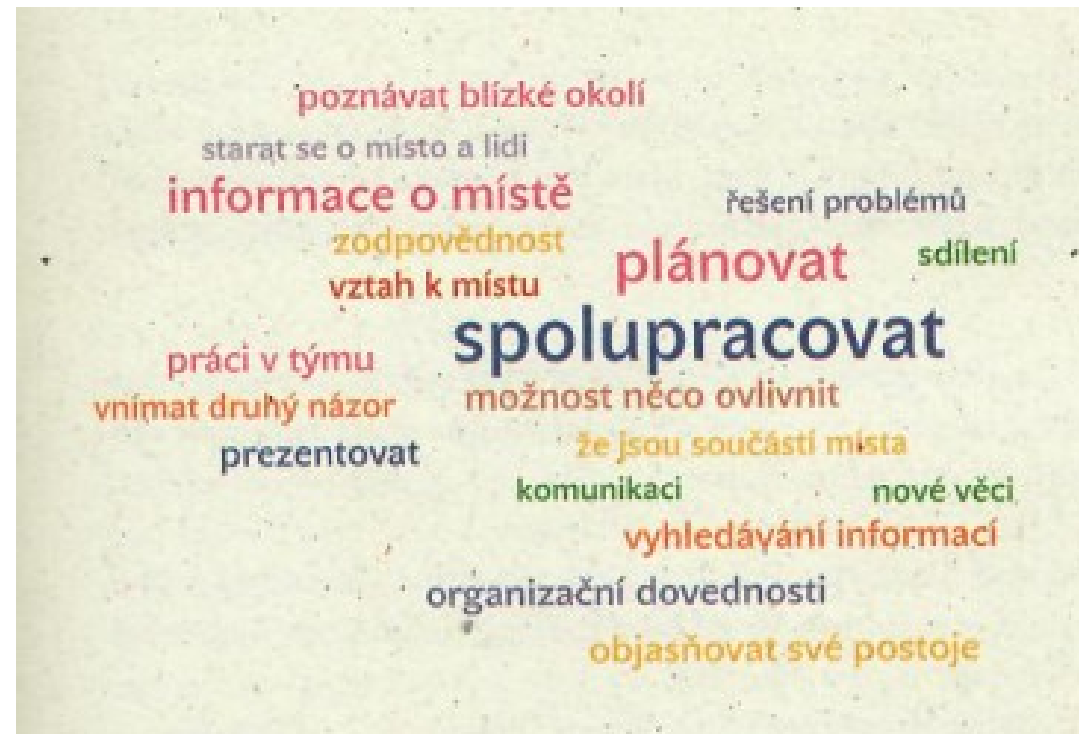

Třetí stupeň žebříku

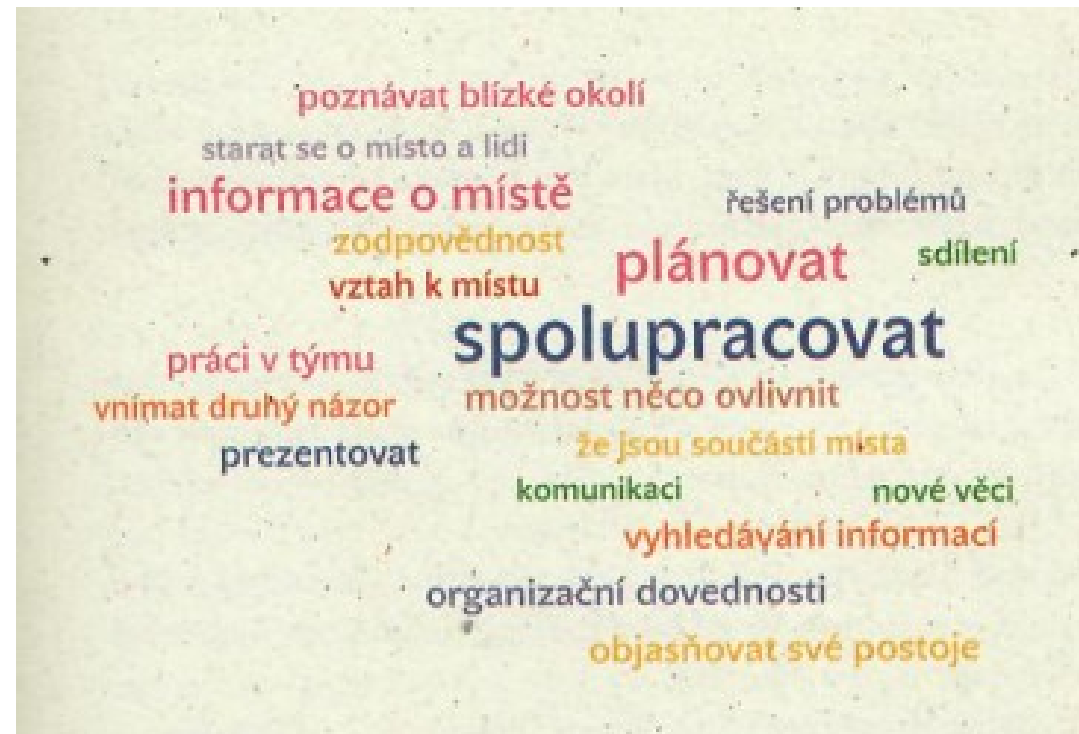
Připravujeme učební celek s využitím místně zakotveného učení

1. Výběr tématu: Co je pokladem našeho místa? O čem se chceme dozvědět více?
2. Cílová skupina
3. Vzdělávací cíle: Čeho chceme realizací MZU u žáků dosáhnout? Co by měli žáci znát a umět po jeho absolvování?
4. Přemýšlejte nad aktivitami a prostředky.
5. Jak ověříte cíle a výstupy?

Připravujeme učební celek s využitím místně zakotveného učení

6. Do jakých vyučovací předmětů bychom celek zařadili?
7. Co by mělo předcházet a co by mělo navazovat.
8. Jaké principy MZU naplňujete?
9. Jaké pomůcky a zdroje informací budete potřebovat?
10. Jak využíváte místo, obec, odborníky, komunitu...?

Doporučené zdroje

- Hájková, E., Hušková, B., & Kulich, J. (2023). *Učíme (se) místem*. Středisko ekologické výchovy SEVER Horní Maršov, o.p.s.
- Hušková, B., Kulich, J., & Ptáček, L. (2010). *Učíme se dobře rozhodovat pro budoucnost*. Středisko ekologické výchovy SEVER a PARTNERSTVÍ, o. p. s.
- Škola pro udržitelný život. (2024, 4. března). *Místně zakotvené učení*. <https://www.skolaprozivot.cz/mistne-zakotvene-uceni/>

Questing

jako nástroj Místně zakotveného učení

*Dobrodružství a zážitek je nejlepším
začátkem jak pro vzdělávání, tak pro
to, aby se lidé stali dobrými občany.
John Elder*

Co je questing?

- Nástroj místně zakotveného učení
- Příležitost pro místně zakotvené učení
- Přiblíží žákům různá místa či historická období
- Hledačka
- **Cílem není poklad, ale cesta**

Tvoříme hledačku

1. Pracujte ve čtveřicích dle seminárních skupin.
  2. Vytvořte hledačku (quest) pro děti 1. stupně a pro vaše spolužáky a spolužačky.
  3. Vaším místem bude Brno.
  4. Hledačka bude vytvořena jen elektronicky a na místě není třeba instalovat skutečný poklad. Pokud to však dovedete k dokonalosti, hráče to potěší.
  5. Inspirujte se v historii, současnosti nebo vymyslete příběh, který s místem souvisí.
-

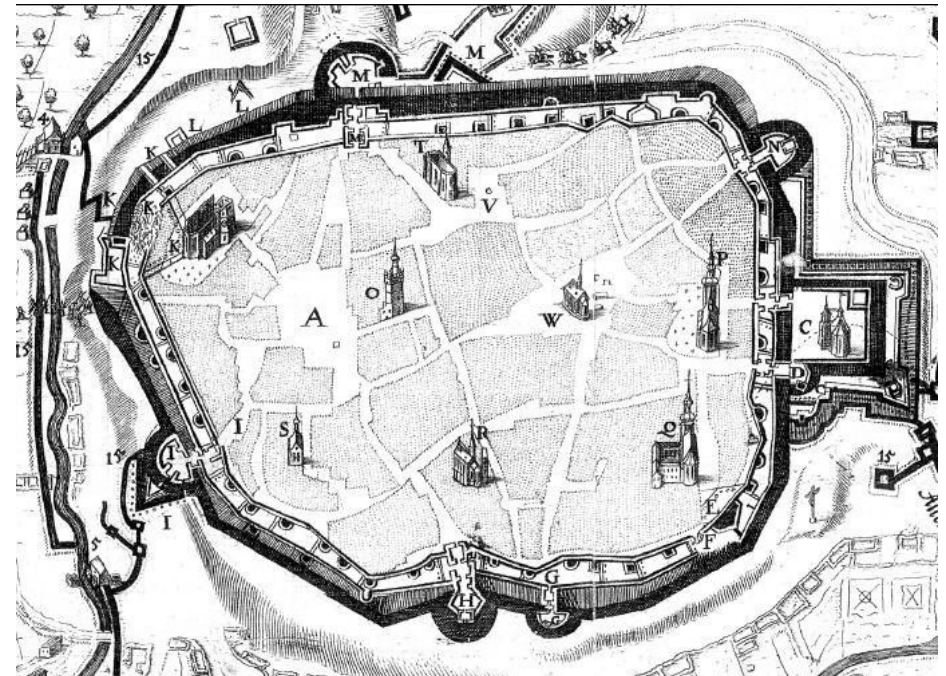
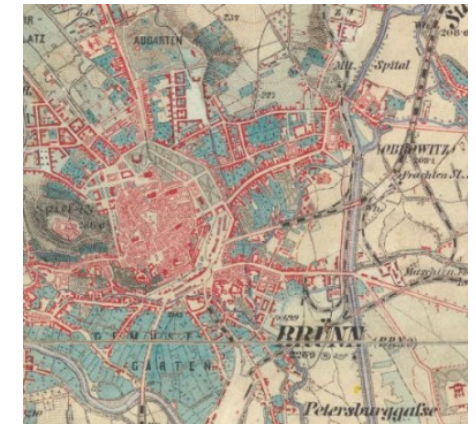

Jak na tvorbu questu (hledačky)?

1. **Úvod - o obci - práce se sekundárními zdroji a mapou**
  2. Průzkum obce - práce v terénu
  3. Fotodokumentace, případně kreslení
  4. Průzkum primárních zdrojů
  5. Psaní obsahových a pohybových veršů
  6. Tvorba mapy questu vč. povinných prvků, návrh designu
  7. Testování questu
-

Výběr místa

- Místo, které nás zajímá
- Místo, kde bydlím (přes týden)
- Místo, ke kterému mám vztah
- Místo, kde leží škola, kam půjdu na praxi
- Místo, kde jsem ještě nikdy nebyl(a)
- Místo, které je spojené s významnou událostí či osobou

- Pomoci nám můžou mapy.cz

Výběr místa – s čím pomůže internet

- Jaká je historie vašeho místa? (Proč se vaše místo takto jmenuje?)
- Čím je vaše místo významné?
- Jaké postavy, příběhy či historiky jsou spojeny s vaším místem?
- Co zajímavého ukazuje mapa?
- Co zajímavého ukazuje turistická mapa?
- Jaké instituce jsou v daném místě (s kým bychom mohli teoreticky spolupracovat): spolky, kavárny, knihovny, muzea, ekocentra, hřbitov, ...?
- Kam byste vzali sestřenici, která nikdy nebyla v Brně a přijede za Vámi?

Výběr místa - internet nebo terénní průzkum?

- Jaké průmyslové památky se zde nachází?
- Jaké stromy a keře zde rostou?
- Je toto místo významné pro nějaké živočichy?
- Jací ptáci tu hnízdí?
- Najdeme zde naučnou stezku? Infotabuli? Pomník?

Jak na tvorbu questu (hledačky)?

1. Úvod - o obci - práce se sekundárními zdroji a mapou
2. Průzkum obce - práce v terénu
3. Fotodokumentace, případně kreslení
4. Průzkum primárních zdrojů
5. Psaní obsahových a pohybových veršů
6. Tvorba mapy questu vč. povinných prvků, návrh designu
7. Testování questu - proběhne **22. a 23. dubna 2024**

do 28. března
2024

Terénní průzkum – vybíráme trasu questu

- Mějte na paměti:
  - Tvoříte trasu pro své spolužáky/spolužačky a zároveň žáky 1. stupně
  - Trasa bude mít 5 zastavení vč. cíle - minimum, můžete klidně víc 😊
  - Jako první vyberte začátek a konec questu.
  - Pokladem by mělo být místo samotné a zážitek z trasy
  - Není nutné instalovat opravdový poklad.

Kde brát inspiraci při tvorbě questu?

- Písemné historické prameny
- Současné mapy
- Staré mapy
- Místní muzea
- Sousedé
- Střediska ochrany přírody

Co by měla hledačka obsahovat?

TEXT hledačky a úkoly k tajence

7.

Dál již uvnitř parku hledat musíš, je tam busta.
Koho? Tušíš?
Motýlka, knír nosíval, o divadle v Brně psal.

-----
4 ----- 11

Novinář, kritik a spisovatel ...

8.

Rovně pokračujem dále, kocháme se neustále.
Lipy, smrky, javory, pak se cesta roztočí.
Hle, labyrint z buxusů, neproběhni v poklusu!
Projdi se jím, spokojen potom k jezírku se dej!
Co tu teče? Potok? Reka? Vypsat jméno nás teď čeká.

-----
6 -----

Napovi vám tabule, která stojí blízko jezírka.

9.

A co budeš hledat přistě? Půjdeš na dětské hřiště!
Můstek přejdeš, nebrodiš, pak doleva zatočíš.
Cestou kolem potoka, sluní, zurčí klotokát.
Na lávce tři díky dáš, pak se kolem podíváš.
Za plůtkem si děti hrají, zvířátek si užívají.
Žádné není chlapčat, které z nich je rohaté?

-----
12 ----- 14

Dvě tři zdochaštin...

TAJENK U

10.

Z hřiště potom dej se vzhůru, zvládneš ještě další túru?
Hledačky se konec blíží, ke kašně tvé kroky míří.
Když do cíle se dostaneš, tři andělíčky nalemeš.
Drží erb, síť, rákosí, oblečení nenosí.
Ryby oděv z šupin mají, zjisti, kde se ukrývají.

-----
8 -----

TAJENKA

Na cestě vás místy provázela naše kamarádka
a spolécnice... Kdo? To najdete v tajence.

1	2	3	4	5	6	7	
8	9	10	11	12	13	14	15

O hledačku se stará:
Lužánky – středisko volného času, pracoviště Lidická,
oddělení Kultura a společnost

Hledačku vytvořili:
Texty: Alena, Andrea a Hanka z oddělení Kultura a společnost
Grafika: Gabka a Kuba z oddělení propagace

Questing vyvinula nestátní nezisková organizace
Vital Communities ve Vermontu, USA, v roce 1995
a je vlastním příslušným obchodním známkou.

www.questing.cz

Projekt podpořila městská část Brno střed.

NÁZEV

**LUŽÁNECKÁ
HLEDAČKA**

ANEB PROCHÁZEJ, POZNÁVEJ A VNÍMEJ!

Obtížnost: fyzicky nenáročná,
vhodná pro rodiny s dětmi, školy i vozíčkáře

Délka: 60 – 90 minut
hledačka je přístupná celoročně, nejvhodnější
období pro absolvování je od dubna do října

Vybavení na cestu: tužka

Začátek: vstup do parku Lužánky
(z křižovatky ulic Lidická a Burešova)

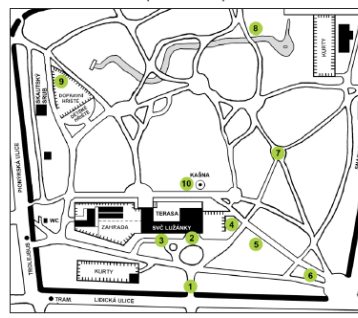

INSTRUKCE pro hledače

Jak na hledačku:
Pozorně sledujte text! Než začnete luštit, přečtěte si celý
odstavec. Hledané slovo dopište na řádky, písmeno s přísluš-
ným číslem patří do tajenky. Pomůže vám k tomu mapka.
Po vyluštění si můžete na recepci SVC Lužánky vyzvednout
malou odměnu.

Otevírací doba:
po – pá: 8.00 – 20.00
so – ne: dle pořádaných akcí

park Lužánky

1.

Lužánky? Ty přece známe! Často tudy chodíváme.
Poznat další zákoutí, procházka tě donutí.
Park slouží lidem stovky let, nebyl jim však určen hned.
Les tu roste, nikde domy, všude vrby, osiky a stromy.
Proč Lužánky má jméno dnes? Kdysi tu byl .....
-----
2 -----

MAPU zobrazující stanoviště nebo trasu

2.

Zkraje parku velký dům, je pro všechny, je i tvůj!
troučky, akce, tábory, obsazují prostory.
Ať je jaro, léto, podzim, zima, můžeš přijít, je tu prima!
Dvě z těch ročních období, mají v sochách podobu.
Podzim je tu, druhá zima, čímkap krk si přidává?

-----
1 ----- 13

Do tajenky zapiš český název Ginkgo biloby.

3.

Na průčelí budovy se dívat budeš, doleva se vydat můžeš.
Hledej majestátný strom. Už ho vidíš? Je to on!
Cedulí má, je to jistý jde o ..... javorolistý

-----
7 ----- 15

Napovi vám tabule na větví stromu.

4.

Vpravo kolem budovy se dej, další strom tam vyhledej
Jako Ginkgo biloba ho známe. Jak ho český nazýváme?
Jeho listy (jehličí), bystrou mysl zaručí.
Na světě je třicet milionů let, kdopak by to do něj řekl!

5.

Jdeme dále doprava, je tam nějaká postava?
Sochy z bronzu hned dvě máme,
jejich jména také známe.
Obchodu kotva u nohou leží,
nám však o erb Tolerance běží.
Na erbu je nápis, ten do tajenky zapiš.

-----
5 -----

-----
10 -----

6.

Pokračuj dál v cestě, památník na konci najdeš jistě.
Josef II. si ho právem zasloužil, byl to on,
kdo první veřejný park v Čechách založil.
Již dávno, v roce 1786 to bylo,
v římských číslicích se uložilo.

-----
3 -----

Do tajenky přepiš římské číslice.

TIRÁŽ - autoři, logo

INFORMACE: obtížnost, délka, nutné

Zdro

Questing

Questy pro inspiraci:

Weby s questy:

- <https://jdeteven.cz/cz/questy>
- <https://www.questing.cz/QST2/Uvod.aspx>
- <https://pohadkove.krkonose.eu/questing>

Publikace:

- Hušková, B. (2014). *Questing: Tvoříme hledačky pro lidi a s lidmi*. Actaea – společnost pro přírodu a krajinu